

Lisätiedot:

ympäristöpäällikkö Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050-323 6269
ympäristöasiantuntija Helena Suomela, puh. 040-169 9605
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Syksyllä 2022 toteutettiin Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien yhteinen tutkimushanke, jossa tarkasteltiin kaupunkilaisten ympäristöasenteita. Kyselyssä kartoitettiin yleisiä ympäristöasenteita, kuten ilmastonmuutosta koskevia asenteita, näkemyksiä kaupunkikehityksestä ja liikennepolitiikan keinoista, ympäristökäyttäytymisestä ja luonnossa liikkumisesta sekä arvioita lähiympäristön tilasta ja omista vaikutusmahdollisuuksista ympäristöön.

Kauniainen ja Espoo osallistuivat tällä kertaa ensimmäistä kertaa tutkimukseen, edellisen kerran vastaava tutkimus toteutettiin Helsingissä ja Vantaalla vuonna 2017. Kysely lähetettiin 8100 hengen suuruiselle satunnaisotokselle pääkaupunkiseudun 18–79-vuotiaille asukkaille, näistä 600 oli kauniaislaisia. Vastausosuus koko seudulla oli 25 prosenttia, Kauniaisten vastausprosentti oli kaikista kaupungeista korkein eli 36 % (217 henkilöä). Kyselyyn oli mahdollista vastata joko paperilomakkeella tai netissä.

Kesällä 2023 valmistuneesta tutkimusraportista käy ilmi, että tietoisuus ilmastonmuutoksesta ja sen hillinnän tärkeydestä oli seudun asukkailla korkealla tasolla ja parantunut edellisestä tutkimuskerrasta.

‘Ympäristöasenteet pääkaupunkiseudulla 2022’ raportti löytyy **liitteenä 1**.

Suurin osa asettaisi ympäristönsuojelun talouskasvun edelle – huoli ilmastonmuutoksesta kärjistynyt ahdistukseksi etenkin monilla nuorilla

Yleisesti ottaen vastaajien asenteet olivat varsin ympäristömyönteisiä. Kolme neljästä asettaisi ympäristönsuojelun etusijalle, vaikka talouskasvu jonkin verran kärsisi. Toisaalta enemmistö katsoi myös, että ympäristönsuojelu ja talouskasvu ovat mahdollisia samanaikaisesti. Vastauksien perusteella pääkaupunkiseudun asukkailta löytyy myös uhrausvalmiutta: lähes 80 prosenttia vastasi olevansa valmis maksamaan korkeampia veroja tai maksuja, jos ne suunnattaisiin vesien- tai luonnonsuojeluun ja noin 70 prosenttia, jos ne suunnattaisiin ilmastonmuutoksen torjuntaan.

74 % kauniaislaisista on sitä mieltä, että ympäristö tulisi asettaa etusijalle, vaikka talouskasvu jonkin verran kärsisi (27 % täysin samaa mieltä, 47% jokseenkin samaa mieltä). 79 % on myös sitä mieltä, että talouskasvu on mahdollista samaan aikaan kuin ympäristönsuojelu.

Veroja oltaisiin melko valmiita maksamaan lisää, jos ne käytettäisiin erityisesti ilmastonmuutoksen torjuntaan, vesiensuojeluun ja luonnonsuojeluun. Sen sijaan meluntorjunta ja ilmansaasteet eivät olleet yhtä houkuttelevia vaihtoehtoja.

Näiden asenteiden taustalla on väestön vahva huolestuneisuus etenkin globaaleista ympäristöongelmista. Vähintään 80 prosenttia kyselyvastaajista oli

vähintään melko huolestunut ilmastonmuutoksesta, lajien sukupuutoista ja maailman metsien tuhoutumisesta.

Huolestuneisuus ilmastonmuutoksesta seurauksineen on etenkin nuorissa ikäryhmissä kärjistynyt ilmastoahdistukseksi. Kyselyyn osallistuneista 46 prosenttia vastasi tuntevansa usein ahdistusta ilmastonmuutoksen vuoksi. Yleisintä ilmastoahdistus oli nuorilla naisilla (70 prosenttia täysin tai jokseenkin samaa mieltä) ja vähäisintä keski-ikäisillä naisilla ja miehillä (runsas kolmannes).

Kauniaislaisten vastauksissa korostuu etenkin huoli ympäristön muuttumisesta ilmastonmuutoksen myötä. Kaikkein huolestuneimpia ollaan kiihtyvää luontokadosta. Kaupungin alueella ei juurikaan toivota viheralueiden supistamista tai asuinalueiden tiivistämistä.

Joukko- ja kevyen liikenteen suosiminen sekä autotekniikan kehitys nähdään liikenteen ympäristöongelmien ratkaisuina

Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen suosiminen ympäristösyistä sai hyväksynnän suurelta enemmistöltä (lähes 80 prosenttia). Myös autotekniikan kehitystä pidettiin tärkeänä keinona ratkaista liikenteen ympäristöongelmia. Yleisesti kannatettiin myös verotuksen käyttöä ohjauksena, jotta vähäpäästöiset autot sekä pyöräily yleistyisivät.

Luottamus tekniikan kehitykseen ympäristöongelmien ratkaisijana oli jonkin verran heikentynyt viidessä vuodessa. Noin 40 prosenttia uskoi tekniikan ratkaisevan useimmat tämän päivän ympäristöongelmat, kun vuonna 2017 osuus oli 45 prosenttia. Myös usko autotekniikan kehityksen mahdollisuuksiin tässä asiassa oli jonkin verran heikentynyt.

Kauniaisissa ollaan erittäin myönteisiä sähköautoilun edistämiseksi, myös kunnalta toivotaan latauspisteiden rakentamista. Autoilun rajoittamisen toimenpiteitä ei sen sijaan nähdä houkuttelevana vaihtoehtona. Liikenteen osuus Kauniaisten ilmastopäästöistä on merkittävä ja ilmastopäästöjen vähennystarve vuoteen 2030 on 25 %.

Viheralueiden saavutettavuudelle ja laadulle kiitosta

Tutkimuksen mukaan ulkoilu kodin lähellä olevilla luontoalueilla oli erittäin yleistä ja yleistynyt vuodesta 2017. Lähes kaikki vastaajat liikkuvat lähipuistoissa ja -luonnossa vähintään viikoittain ja 40 prosenttia jopa päivittäin. Myös läheiset vesistöt koettiin yleisesti tärkeinä vapaa-ajanvieton kannalta.

Asukkaiden arvioiden mukaan viheralueiden saavutettavuus ja laatu sekä ilmanlaatu olivat keskimäärin hyvällä kannalla kaikissa seudun kaupungeissa. Viheralueiden riittävyden tiiviisti rakennetuilla alueilla ja ympäristön siisteyden arvioi noin puolet vähintään melko hyväksi. Päävastuun siististä ympäristöstä nähtiin selkeästi olevan asukkailla. Vain 10 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että asukkaat eivät ole päävastuussa siististä ympäristöstä. Noin puolet uskoi, että omat valinnat merkitsevät ilmanlaadussa, sekä omassa altistumisessa ilmansaasteille että ilman saastuttamisessa, kun taas noin 30 prosenttia oli vastakkaista mieltä.

Luonnonläheistä lähimetsää toivottiin hyvin yleisesti kaikissa kaupungeissa. Nykyistä hoidetumpaa lähimetsää kaivattiin useimmin Vantaalla, eli 33 % ja harvimmin Kauniaisissa, 20 %. Kauniainen poikkesi muista kaupungeista siinä,

että nykyistä enemmän monimuotoista luontoa kaipasi siellä harvempi, eli 45 %, kuin muissa kaupungeissa.

Kasvisruuan suosiminen ja lentomatkailun välttäminen yleistyneet

Ympäristöystävällisten käyttäytymismuotojen yleisyys vaihteli. Hävikkiruuan minimointia ja energiaa säästävää pyykinpesua harjoittivat lähes kaikki vastaajat. Myös lämpimän veden säästäminen, sähköä säästävien laitteiden valitseminen ja pidättyvyys uuden tavaran hankinnassa olivat varsin yleisiä tapoja. Suurin muutos edelliseen tutkimukseen oli, että kasvisruuan suosiminen ja varsinkin lentomatkailun välttäminen ilmastosyistä olivat saaneet aiempaa enemmän kannatusta.

Kauniaisten vastauksissa näkyy ymmärrys oman toiminnan vaikutuksista ilmastonmuutokseen ja ympäristöön yleisemmin. Huomiota ei kuitenkaan kiinnitetä juurikaan oman liikkumisen, kuluttamisen (ostokset) tai puun pienpolton vaikutuksiin.

Kyselyä on jo hyödynnetty koulujen kestävyyskasvatuksen hankkeiden kyselyn kysymysten muotoilussa siten, että osa kysymyksistä on samoja kuin tässä kyselyssä. Näin saamme myös lasten ja nuorten näkemyksiä ympäristöasenteista kunnassa. Tämän lisäksi aineistoa tullaan hyödyntämään ympäristötoimen ja erityisesti toimialojen päästövähennystoimenpiteiden suunnittelutyössä, viestinnässä sekä asenteiden seurantatyössä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta kirjaa Ympäristöasenteet pääkaupunkiseudulla 2022 -raportin tiedoksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

‘Ympäristöasenteet pääkaupunkiseudulla 2022’ -raportti